

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak tetrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Nekaj bilance.

Dne 6. januarja minejo tri leta, odkar so predsedniki slovenskih učiteljskih društev v mestni hiši ljubljanski prekinili s staro smerjo v naši organizaciji in na očiten, manifesten način prelomili s tradicionalno, strankarsko usmerjeno stanovsko politiko ter se izrekli za enotno organizacijo vsega slovenskega učiteljstva.

Brez pretiravanja lahko trdimo, da je ta dogodek pomemben tudi za obče kulturno in politično življenje Slovencev. Stanovski pokret učiteljstva je do danes najjačji afront proti prizadevanju političnih strank, izločiti iz našega političnega in kulturnega življenja vsak drugi kot strankarsko politični kriterij za načelno ločevanje in zbiranje duhov. Strahotno tesno je naziranje, na katerem temelji to prizadevanje in usodno za narod, ako si popolnoma osvoji javno mnenje.

Slišali smo takrat očitke, da ne bo imela organizacija več nobene načelne smeri in nobenega kulturnega programa, ker nekateri tesni strankarji niso mogli razumeti, da bi razen nasprotja, izražene v bojnih geslih: tu naprednjak — tu klerikalec, še obstajali kateri drugi načelni problemi. Slišali smo očitke antinacionalnosti od strani ljudi, ki so oficijelno nacionalizem vzeli v zakup in ga do kraja diskreditirali.

Medtem pa smo idejno grebli v globino in širino. Učiteljstvo, ki je prej capljalo za drugimi, korakal danes — oproščeno duhovnega varuštva — v prednjih vrstah ter utira pot globljemu, organskemu pojmovanju naših življenjskih problemov. Dalje smo stran od oportunističnega slogaštva kot kdorkoli. Nobenemu načelnemu problemu se nismo ognili in slepomišenja v takih zadevah ne poznamo. Ta naša iskrenost je najboljši porok trdnosti naše stanovske stavbe. Dočim vidimo vsepovsod ali nihanje in oportunistem, ali idejni razkroj, je ostala naša pot ravna.

Kako je to možno? — Misel stanovskega edinstva bi bila prazna ali — sindikalno pojmovana — pretesna, ako ne bi temeljila v globljem pojmovanju naših dolžnosti do naroda, v etično, socialno in človečansko fundirani narodni misli. Kaj je bolj zoprnega na svetu kot stanovska samozaverovanost in zapetost! A mi smo zavarovani pred njo, ker se čutimo kot celota v službi naroda in eno z njim — tudi kadar se borimo za svoja stanovska prava. Od tod naša moralna moč, da smo lahko trdi in strogi tudi napram sebi in ne olepšavamo nič, kar je gnilega in slabega v naših vrstah. In tega ni malo! Kritika, izhajajoča iz čistih motivov, nam mora biti dobrodošla. Kjer je kaka nejasnost, naj se razčisti.

Mnoge razvoj in uspehi organizacije ne zadovoljujejo. So taki, ki trde — ne brez škodoželjnosti — da nismo z novo smerjo nič pridobili, da nismo mogli preprečiti uveljavljanja strankarskih vplivov in protekcije nizma v šolski upravi in tudi ne izrabljanja politične konjunktive od strani organiziranih tovarišev. — Kdo si ne bi želel, da bi bila naša politična moč večja in naš vpliv na članstvo globlji? A kdo, ako je res objektivni, nam more odrekati vsak uspeh v tem pogledu.

Precejšnje mere naivnosti je treba, ako kdo pričakuje in zahteva od stanovske organizacije, da bi docela izločila politične vplive iz šolskega življenja. Stanovska organizacija, ako je neodvisna in borbena, lahko omeji te

vplive na nek minimum in bo to tem lažje dosegla, čim razvitejši sta med članstvom stanovska zavest in morala, ne more pa v parlamentarni državi preprečiti vsake zlorabe politične moči in tudi ne more izsiliti, da bi prišle na odločilna mesta samo moralno in duhovno jake osebnosti, v katerih objektivnost lahko brezpogojno zaupamo. Vprašajmo se raje, kakšne bi bile razmere, ako bi bili stanovske razdvojeni v dva ali tri tabore, ako bi stanovske organizacije kot privesek strank podpirale destruktivno delo raznih politikov, gazile mačela objektivne uprave, uvajale dvojno moralo v naše stanovsko življenje in izpodkopavale pravo tovarištvo, ako bi politični listi zopet stalno napadali naš stan, nas blatili ter šolo izrabljali kot hvaležen objekt političnega boja.

Brezupni bi bili vsi naši napor, dvigniti stan v celoti, dvigniti ga moralno, duhovno in socialno, vsi naši veliki načrti, ki smo jih komaj začeli izvajati, bi se zrušili in brezmejno žalostne razmere bi zavladale v našem šolstvu.

Res ni v naših vrstah, kakor bi moralo biti, dosti jih je, ki so pripravljene pogaziti vsa načela, samo da pridejo do svojega stolca, a upanje imamo, da z vztrajnim delom in samovzgojo dvignemo stan iz duševne letargije in da z moralnim pritiskom tudi šibke značaje držimo v mejah stanovske discipline. Naše vrste se vidno strnjajo, iz vsake preizkušnje izhajamo jačji in enotnejši, tako da v tem pogledu lahko mirno zremo v bodočnost.

So tovariši, ki se pritožujejo, da je stanovski pokret ostal bolj na površini in ni duhovno prekrval učiteljstva, so zopet drugi, ki se boje, da bi iz ene enostranosti zablili v drugo in bi stanovski voz zopet zapeljali na kak stranski tir. Ti tovariši prezrejo, da smo v splošnem vendarle postali duhovno širši, politično treznejši, realnejši in predvsem kritičnejši, prezrejo tudi, da v organizaciji danes ni častnih mest in stolcev, ki bi jih mogel kdorkoli rezervirati zase, da nositelj idej in načel, na katerih je zgrajena organizacija, ni četvorica ali petorica ljubljanskih tovarišev, ampak vsi oni, ki so stanovski pokret duhovno sodoživljali in vsa mladina, ki si je te ideje duhovno osvojila. Osebe zginejo, smer ostane — postane še jasnejša, ko je ne bodo oteževale več nobene tradicije.

Nekaterim tovarišem sta vodstvo in stanovsko glasilo premalo borbeni. Tak očitek je od strani mladine razumljiv, upravičen pa je le tedaj, ako je utemeljen v borbenosti članstva. Borbenost, ki se opaja ob radikalizmu besed, ki grozi, a groženj ne izvaja, se spreminja v neresno primojduševstvo. Več kot bobneče besede zaleže železna doslednost v boju za načela, stvarna kritika, ki učinkuje z moralno silo argumentov. Borbenost se mora vedno družiti z globoko zavestjo odgovornosti za vsak korak, ki ga napravimo. Vsak korak nazaj pomeni izgubljen bitko. Tudi društva morajo biti v tem pogledu na mestu, ne le vodstvo.

V marsikaterem pogledu je pokazala organizacija dosti iniciativnosti. Skoro v vseh področjih smo si ustvarili širokopotezne programe in ako nismo prišli pri realizaciji preko početkov, je pripisati šibkemu številu resnih izkušenj in vztrajnih delavcev. Toda tudi njih število počasi raste. Popolnoma pasivna je naša bilanca v pogledu na gospodarsko okrepitve organizacije — ker pri realizaciji naših načrtov dostikrat bitko čutimo. Tu bo treba s podvojeno silo na delo, da zamujeno popravimo.

Še v nekem pogledu nismo storili svoje dolžnosti. Vse premalo dosledno in programatično smo delali za dvig stanovske zavesti in morale in za vzgojo k pravemu tovarištvu. Tu je naša najbolj občutljiva rana. S slučajnostnimi apeli tu ne dosežemo zaželjenega uspeha. Od sistematične vzgoje članstva v tej smeri je predvsem odvisna borbenost in aktivnost organizacije. Koliko nesimpatičnega materializma je še v naših stanovskih vrstah! Posamezni idealisti se izerpavajo v delu, dočim drugi, ki stoje pri delu ob strani, radi borega dinarja organizacijske prispevka zaganjajo krik in vik. To čutijo tudi naše socialne inštitucije. Marsikateri veteran v naših vrstah bi bil, kar se stanovske požrtvovalnosti tiče, mlajši generaciji lahko sijajen zgled. Tudi pravega iskrenega, požrtvovalnega tovariškega mišljenja je vse premalo v naših vrstah. Koliko tihih tragedij se radi tega doigrava v naših šolah. Kako brezobzirno in tudi neodkrito postopa tupatam tovariš proti tovarišu! Koliko zagrenjenosti in obupa ima tu svoj izvor. Tudi teh ran v našem stanovskem telesu se moramo dotakniti in jih skušati izlečiti, kjer se da. Povsod na

vseh poljih moramo zbirati svoje sile in se pripravljati za ogromne naloge in težke čase, ki nas čakajo. Nikdar več ne smemo pripustiti, da bi drugi sami odločali o naši usodi.

Lahko, da bomo iznenada stali pred dejstvom, da si bo Slovenija samostojno urejala svoje ljudsko šolstvo. Nimamo mnogo prijateljev. Lahko, da bo to čas najtežje preizkušnje za naš stan, lahko je, da bodo ljudje majhnega formata in tesnega obzorja odločali o naši usodi. A od vseh grehov največji bi bil, ako bi obupavali nad lastnim narodom. Ne bo nas odbil, ako se mu bližamo s čistim namenom. Le v naslonu nanj je naš spas. Ako je borbenost in aktivnost organizacije odvisna od stanovske zavesti članstva, potem je politična njegova moč predvsem odvisna od vpliva in ugleda, ki ga uživa učiteljstvo med ljudstvom. Zato mora biti naše stremenje za tem, da se s svojim delom v njem zasidramo, zato mora biti ena glavnih nalog stanovske organizacije, da nas za to delo usposablja in da podpira vsa naša stremjenja po nadaljnji in temeljitejši izobrazbi v tej smeri.

Projekt zakona o osnovnih šolah.

(Izpremembe v odseku.)

Ze nad mesec dni dela odsek za proučitev projekta zakona o narodnih šolah v Narodni skupščini ter je izvršil v projektu razne izpremembe. V javnosti je časopisje poročalo o teh izpremembah, deloma pa so se vršile polemike, osobito v pogledu verskega pouka.

Ako pogledamo tretiranje šolske zakonodaje v drugih državah, ali primerjamo sedanjno in nekdanjo borbo za šolske zakone moramo reči, da obravnava tako važnega in delicatega vprašanja z ozirom na razvoj države — nikakor ni na višku.

V splošnem moramo reči, da je odsek tako s stvarnega, šolskega, kakor s stanovskega stališča motreč — že itak ne prvovrstni vladni projekt — prej poslabšal nego posboljšal.

Izmed važnejših izprememb bi omenjali sledeče:

Otvoritev novih šol se je s čl. 17. omogočila v krajih z izredno težkimi prometnimi razmerami že za 20 otrok.

Glede preskrbe učiteljskih stanovanj se je čl. 21. poslabšal tako, da bodo občine dolžne dati stanovanje samo šolskemu učitelju proti plačilu za zmerno ceno, za ostalo učiteljstvo pa le v onih krajih, kjer sploh ni stanovanj. Ponosno povdarja »Slovenec« uspeh g. poslanca Kremžarja ter pravi: »S tem so slovenske občine rešene nevarnosti, da bi morale zidati poslopja za brezplačna učiteljska stanovanja in dobavljati kurjavo zastoj.«

Poslabšan je bil tudi čl. 35., s katerim naj bi se onemogočilo odtujevanje imetja šolskih občin, razen v prosvetne svrhe.

Velika popustljivost se kaže pri čl. 42., 43. in 44., ki govore o učnem jeziku na manjšinskih šolah, kar zadeva pri nas tudi šolstvo v Prekmurju.

Število učencev v enem razredu se je v čl. 48. na predlog poslanca g. Kremžarja zvišalo od 45 na 50 ter sprejel dodatek, da pod 20 otrok ne sme biti v razredu.

Popravljen je bil čl. 52. v tem zmislu, da o uporabi učnih knjig ne sklepa samo lokalna, ampak tudi okrajna učiteljska konferenca.

Čl. 83., točka 5. se je izpremenila, da je učitelj dolžan voditi otroke k službi božji in k verskim dolžnostim.

V čl. 89. se je opustilo posebno honoriranje dela na polju ljudske prosvete ter se je spremenil sledeče: Za delo v posebnih težavah dobivajo učitelji nagrado, ki jo odrede oblastni šolski odbori na predlog občinskih šolskih uprav.

Čl. 92., ki govori o plačah se je sprejel neizpremenjen in se plače ne zvišajo.

Poostiril se je čl. 91., ki govori o bolezenskih dopustih učiteljstva.

V čl. 93. se je poseben poudarek dal katehetom, ki bodo na podlagi tega člena tudi brez posebnega izpita za špecialne šole deležni ugodnosti posebnih doklad na teh šolah. Enako so se v čl. 75. posebej povdarili veroučitelji.

V čl. 104. se je izvršila izprememba, ki bo omogočala partizansko gonjo pri nameščenih učiteljstvu. Odbor je sprejel določbo, da se je pri oddajanju službenih mest ozirati na željo šolskih občin, izraženo po krajevnih šolskih odborih.

V oblastni namestitilni komisiji so po čl. 107. po izpremembi: prosvetni inspektor, oblastni šolski nadzornik, najstarejši upravitelj, ena učiteljica in en član oblastnega šolskega odbora izmed članov oblastne skupščine.

V čl. 120. se je zvišalo število razredov pripadajočih na enega nadzornika na 120.

V čl. 131. se je še bolj zaprla pot dobrim praktičnim šolnikom za sreske nadzornike ter se je dal ves poudarek diplomatskemu izpitu na višji pedagoški šoli. Tudi glede oblastnih šolskih nadzornikov se ni oziralo na željo učiteljstva ter se je zaprla pot do teh mest osnovnošolskim praktikom.

Nasprotno pa se je s čl. 135. znižala doklada nadzornikom od 20 na 10 odstotkov.

Že iz teh potez je jasno razvidno, da se projekt v odseku ne izboljšuje, ampak le poslabšuje.

Prispevajte kot podporniki „Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

Opozarjamo na koncert pevskega zbora učit. UJU, ki se vrši 7. jan. 1929 v Unionu v Ljubljani

LISTEK.

A. M.:

Matku Kantétu namesto cvetja na grob.

Dne 22. pr. m. se je pri Sv. Križu v Ljubljani zgrnila zemlja nad rakvijo upokojenega okrajnega šolskega nadzornika Matka Kantéta.

Nič nenavadnega ni to, saj »odprta noč in dan so groba vrata«, poje naš pesnik-prvak. Toda z njim je legla v grob polstoletna zgodovina razvoja šolstva zdaj zaslužnjena Krasa. Zato nekaj spominov na to dobo, nekaj iz življenja nanj, ki je od leta 1880.—1919. deloval na šolskem polju v sežanskem političnem okraju, od leta 1919. do upokojitve pred par leti pa v Jugoslaviji — nazadnje v kamniškem okraju.

Nisem nikak biograf, zato ne opišem njegovega življenja.

Pred 2 letoma še krepak 70letnik čaka zdaj počivajoč v naročju matere zemlje z nami vred vstajenja nesrečne rodne grude ob Adriji.

Od leta 1894. okrajni šolski nadzornik za sežanski politični okraj je skoraj polnih

25 let vodil njegovo šolstvo in ga dvignil na višek. Vzdrževano samo iz okrajnih sredstev se je povzpelo na prvo mesto v solnčni Goriški. Ponosni smo bili nanje, danes nam je pa šele jasno, koliko dela in truda je imel pokojnik, da je dosegel ta razvoj. Dosegel je to s svojo energijo, s svojim delovanjem. Mož inicijative in neupogljive volje je nastopal samozavestno in ni bil nikdar samo pisar okrajnih glavarjev, v kar so sedanje razmere ponižale nadzornike.

A tudi politično ni bil »limonadar«, kakor je blagovolil imenovati tukajšnji politik-famatik Primorac, ko sem plediral za mirno sožitje na kulturnem in gospodarskem polju ob prihodu v sedanji službeni kraj.

Pokojnik je hodil odločno tudi po poti svojega političnega udejstvovanja in ni sklepal kompromisov.

Zato je zrl s skepso naš stanovski prepod, ker se je bal, da pridemo z dežja pod kap z načeli depolitizacije. Možu, ki je živel v težkih političnih razmerah v bivši Avstriji in je stal odločno na mestu, ki ga je smatral edino pravim, nisem zameril.

Njegov značaj naj pokažejo naslednja dejstva:

Ko je nastopil mesto okrajnega šolskega nadzornika, je tudi v Sežani kot drugod po Sloveniji kraljevala nemščina v uradih. Ko

se je nekoliko razgledal v svojem novem delokrogu, jo je kratkoma zavrgel in od leta 1897. ni izšel od okrajnega šolskega sveta več nobeden nemški akt. Toda tudi okrajno glavarstvo je začelo slovensko uradovati in kmalu je bila slovenščina uradni jezik vseh državnih uradov na Goriškem. Menite morada, da so bili na namestništvu in drugod Slovenci — uradniki! Večinoma so bili to Nemci kot drugod po Avstriji. V neprestani in uspešni borbi z vlado in njenimi Benjamini — Italijani si je Primorje izvojevalo pravico uporabe narodnega jezika v vseh uradih.

Povdarjam pa, da so bili Italijani avstrijski Benjamini in da so trditve današnjih primorskih gospodarjev o mučeništvu Italijanov pod Avstrijo v zadnjih predvojnih desetletjih bajke za politične otročaje.

Po drugih slovenskih pokrajinah smo pa do prevrata nemčurili in krivili hrbe pred avstrijskimi birokrati — kar ni bil v mali meri sad brezplodne strankarske borbe.

Prišlo je do svetovne vojne. Okraj, kjer je bilo sorazmerno največ učiteljev doma, je bil sežanski. Vsi superarbitriranci, ki so do bili B ali C klasifikacijo, so bili doma. Pouk se je vršil po šolah do fronte, izvzemši evakuirani del Krasa, kjer je paševal nadvojvoda Jožef s VII. armadnim zborom. Pokažite mi

med nami moža, ki bi se upal v tistih dneh reči učitelju vojaku: »G. učitelj ostanite na mojo odgovornost še nadalje doma.« S svojim vplivom je dosegel, da smo bili oproščeni in doma v najtežjih momentih, ko se je lomila fronta in je le malo manjkalo, da nismo vsi zbežali daleč v zaledje.

Med tem pa je n. pr. na Kranjskem gospodovala soldateska, ki so ji gospodje pri deželni vladi pridno sekundirali in gonili učiteljstvo brez izjeme v svetovno klavnico (častne izjeme med njimi upok. viš. šol. nadzornik Josip Novak izvzete).

In še eno poglavje načnem. Koliko gorja, koliko prepripor in zavisti je povzročala nepravilna delitev podpor po vpoklicanih in Amerikancih.

Orožništvo je mnogo dobrega, a tudi mnogo zla povzročilo s svojimi uradnimi poročili.

Tudi tu se je pokojnik izkazal. Kot predsednik komisije za delitev podpor je pokazal tako širokogrudnost, da ga menda ni Kraševca, ki bi ga ne ohranil od tedaj v dobrem spominu. Stojčič na stališču, naj država, ki je zahtevala od državljanov najdražje njih življenje, vzdržuje njihove svojce, je omogočil prejem podpore vsem družinam vojakov in vsem družinam v Ameriki živčih rojakov. In prihajale so v okraj podpore po bratih in

Učitelji — vojaki.

(Za revizijo projekta šolskega zakona.)

Po vladnem projektu šolskega zakona bodo še nadalje izmed vseh najbolj zapostavljeni učitelji vojaki. Kajti oni morajo s tistim dnevom, ko nastopijo kadriški rok, podati ostavko na državno službo. S tem seveda izgube plačo; čas, ki ga prebijajo v vojaški službi je zanje za vekomaj izgubljen, ker se jim ta nikamor ne šteje. Poleg tega pa morajo po odslužitvi vojaščine zopet zaprositi za sprejem v državno službo, vnovič plačevati kolke in poleg vsega tega se pripetijo, da mora učitelj vojak po 5 mesecev brez sredstev čakati na milost budžetske možnosti, da ga nastavi.

Naj vam opišem en slučaj, da boste uvideli krivico in zapostavljenost učiteljev vojakov za učiteljicami in učitelji, ki so vojaške službe oproščeni.

Bil sem že dve leti v državnih učiteljski službi. Pri naboru je vojaška komisija ugotovila, da sem sposoben za vojaško suknjo. Pripravljali sem se že na usposobljenostni izpit, toda dobil sem vojaški poziv in moral oditi v Sarajevo. Samoobsebi se razume, da sem moral še preje podati ostavko na državno službo. V šoli za rezervne oficirje sem ostal 9 mesecev. Ves ta čas nisem prejemal plače, namreč učiteljske. No saj sem pa zato dobil vojaško, ki je znašala mesečno štet in piši 10 (deset) dinarjev. Moral pa smo si za teh 10 Din kupovati seveda nebroj stvari.

Krivično je, da se nam z dnem nastopa kadrskega roka odvzame plača, ker po mojem mnenju sem v državni službi še vedno ostal; razlika je samo v tem, da se mi je položaj zelo poslabšal. Kadriški rok zahteva poleg duševnega še naporno telesno delo. Torej imamo do plač neoporečno pravico. Ker pa dobivamo pri vojakih obleko in hranilo, bi se nam smelo odvzeti samo draginjske doklade. Še krivičneje pa je, da se nam kadriški rok ne šteje v državno službo. Zakaj pa sem jaz za kolegi sošolci, ki so vojaške službe oproščeni, v učiteljski službi za vedno zapostavljen? Istotako seveda tudi za učiteljicami! Radi vojaščine se me zapostavlja vedno in vsepovsod, bodisi pri plači, pri razpisu stalnih mest, v pokojnini itd. in to samo radi tega, ker mi jo ne štejejo v službo.

Vsem učiteljem, ki so služili med svetovno vojno v avstrijski armadi, se jim ta čas šteje v pokojnino celo dvakratno. Ali je bilo njihovo delo za našo državo večjega pomena kot pa naše, da se nam ne šteje tega časa niti enkratno?

Po odslužitvi vojaščine sem moral seveda zopet zaprositi za sprejem v državno službo. Prošnja in kolkovanje prilog me je stalo čez 150 Din. Torej zato, ker sem žrtvoval 9 mesecev, ki so osebno za mene brez pomena, sem moral isti državi ponovno plačati za sprejem v njeno službo toliko, kakor takrat, ko sem za sprejem prvič zaprosil. Še značilnejše pa je to, da sem moral vrhu tega čakati na službo 5 mesecev. Kaj se to pravi, živeti 5 mesecev brez sredstev, ve samo tisti, ki to poizkusijo. Tudi, ko bi si prej pred vojaščino prihranil kak dinar, sem ga potem pri vojakih gotovo porabil.

Pomislite, 9 mesecev kadrskega roka in 5 mesecev čakanja, skupaj torej 14 mesecev, ki pomenijo za mene isto, kakor da jih nikdar živim nisem. Za več kot eno leto sem jaz sedaj za vedno zapostavljen za vsemi učiteljicami in učitelji nevojaki. Zato je tudi mogoče, da ima koleginja, s katero sva isto leto maturirala, isto leto in menda tudi isti mesec bila nastavljena, sedaj 100 Din mesečne plače več kot pa jaz. Ko pa bodo prišle velike počitnice, bodo šle učiteljice lepo na oddih in ravno tako seveda tudi učitelji nevojaki, a jaz pa za 2 meseca na orožne vaje. Zopet ena dobrota več. V slučaju vojne pa bomo zopet mi največ žrtvovali, kajti učiteljice in učitelji nevojaki bodo ostali lepo doma na gorkem in varnem, mi pa bomo trpeli in umirali. Po vsej pravici bi človek sodil, da ako imamo toliko več dolžnosti kot ostali, imamo mi vsaj tudi še sedaj gotove prednosti v službi. Toda ravno nasprotno! Še nobena vlada ni imela toliko smisla za nas, da bi nam dala katerokoli prednost in to tudi ne v stvareh, ki državnega proračuna nič ne obremenjujejo. Vse le trdijo, da smo

mi dolžni se žrtvovati že zgolj iz patriotizma. Ne oporekamo! Toda naj se bo potem tudi toliko pravično, da se bo znalo ceniti naše žrtve in nas ne zapostavljalo!

Zahtevamo, da se da učiteljem vojakom vsaj one pravice, kot jih imajo ostali. Zahteva UJU, da se učiteljem vojakom zagotovi vsaj službeno mesto in zopetni sprejem v državno službo v večjem obsegu, kot pa je to določeno v vladnem projektu šolskega zakona je samo znak nerazumevanja zahtev in težav mlajšega učiteljstva.

Upravičeno je potem tudi mnenje, da so to zahtevo UJU sestavljali samo starejši učitelji, ki so služili med svetovno vojno v avstrijski armadi in so si tudi znali zaposlovati dobroto, da se jim ta leta celo dvakratno štejejo v pokojnino, a za nas pa nimajo srca.

Uredba o pokojninskem fondu vdov in otrok državnih uslužbencev.

O tej važni uredbi se je dosedaj že večkrat govorilo. Znano je, da je pooblaščen finančni minister za predložitev te uredbe po členu 345. finančnega zakona (za l. 1928./29.). Na podlagi tega pooblastila je bila uredba sestavljena v finančnem ministrstvu in oddana v odobritev finančnemu odboru in Narodni skupščini. Ker interesira ta uredba tudi učiteljstvo, prinašamo njen tekst, kot ga je objavil »Cinovični glasnik«. Tekst bo lahko v finančnem odboru še spremenjen. Sedanji predlog se glasi:

Uredba

o pokojninskem fondu za vdove in otroke umrlih državnih uradnikov in uslužbencev.

Čl. 1. Za zagotovitev in izplačilo pokojnine vdovam in otrokom umrlih uradnikov in uslužbencev, katerih položaj je reguliran z uradniškim zakonom, z zakonom o prometnem osebju in z zakonom o ustroju vojske in mornarice, ustanavlja se poseben fond pod imenom »Pokojninski fond za vdove in otroke umrlih državnih uradnikov in uslužbencev«.

Čl. 2. Ta fond, kot samostojna juridična oseba, uživa po zakonu vse pravice, ki mu v tem svojstvu pripadajo in se ne more uporabiti v noben drug namen razen za onega, kateremu je s to uredbo namenjen.

Čl. 3. V ta fond se stekajo sledeči dohodki:

1. 50% prve mesečne plače (osnovne in položajne) uradnikov in ostalih nameščencev pri vstopu v državno službo.

2. Prvomesečne povšice osnovne in položajne plače (ko dobijo višjo stopnjo osnovne plače, oziroma pri napredovanju v višjo grupo in pri napredovanju v višjo kategorijo).

3. Redni mesečni prispevki, ki jih plačujejo po gotovi procentni lestvici od osnovne in položajne plače vsi vlagatelji.

Višina procentov se odreja s kraljevim ukazom, na predlog finančnega ministra po vlogi Državne hipotekarne banke.

4. Posebne vloge uradnikov in uslužbencev, ki nastopijo državno službo po 28. življenjskem letu. Te vloge morajo plačati po obstoječi procentni lestvici za ves čas nad 28 let s 6% letnih obrestih, brez ozira na to, ali so že prej bili v državni službi in iz nje izstopili iz kakršnikoli vzrokov.

5. Obresti od tega fonda, ki znašajo toliko, kolikor uprava izterja od svojih dolžnikov manje en procent.

6. Dohodek od disciplinskih, administrativnih denarnih kazni izrečenih nad državnimi uradniki in uslužbenci, ki vlagajo v ta fond.

Čl. 4. Vsi uradniki in ostali državni uslužbenci ožjenjeni ali samski, ki imajo svoj položaj reguliran z zakoni naštetimi v čl. 1. te uredbe, imajo pravico in dolžnost vlagati v ta fond po odredbah te uredbe in to za časa službovanja, ki jim daje po tem zakonu pravico do osebne pokojnine.

Isto pravico in dolžnost imajo tudi uslužbenci tudi v času ko so na razpoloženju ali v pokouju, kakor tudi v času vzdrževanja po čl. 125. uradniškega zakona, čl. 109. zakona o državnem prometnem osebju in zvezi s čl. 309. zakona o ustroju vojske in mornarice.

vini, s katero nismo imeli več zvez. Odšel je, a ni se več vrnil. Italijanska perfidnost mu je onemogočila vrnitev.

Za njim je šla cenjena rodbina — nazadnje je prodal svoj Tusculum v Sežani in se je poskušal uživati v tukajšnje razmere.

Odkrito rečem, da ni šlo. Dobro se ni počutil v tukajšnjem upravnem, političnem in drugačnem kaosu.

Imel je dobro voljo, a godilo se mu je kot vsem nam, ki smo odtrgani od rodne grude in ne najdemo primerne nadomestila za trde kraške korenine, za vipavske dobričine in tolminske trmoglavce.

Bog ne daj, da bi me napak umeli. Čenimo tukajšnje ljudstvo, cenimo svobodo — toda nam kot njemu se je v notranjosti nekaj utrgalo.

Pešati je začel in po upokojitvi živel bolj samcat, sam vase pogreznjen v spominih na izgubljeno.

Zvest načelom, ki se jih je oklenil v mlajših letih, je zdaj preminul.

Ni bil brez napak, tudi on je bil smrtnik poln slabosti, kot smo tudi mi.

Toda bil je mož dela, mož energije in neupogljive volje. In to sem hotel povdariti in nič drugega.

Prizadeti zahtevamo, da UJU takoj revidira svoje stališče glede kadrskega noka in energično zahteva, da vlada takoj umezne ali pa spremeni ta usodni člen v projektu šolskega zakona. Dosežite odpravo ostavke, plača mora ostati, odtegnje naj se le draginjske doklade, čas, ki ga učitelj vojak radi vojaščine izgubi se mora šteti v napredovanje in pokojnino. Samoobsebi umevno je, da se jim mora zagotoviti tudi službeno mesto.

Vlada pa naj uvideva, da tvorijo ravno učitelji mogočen zbor rezervnih oficirjev, ki bodo v slučaju vojne, mnogokrat pa tudi že v miru igrali odločilno vlogo. V naših rokah je torej usoda države, zato ne omalovažite našega dela, ne ubijajte ga, upoštevajte naše zahteve, katerih izpolnitev bo le odsev priznanja naših žrtev.

Čl. 5. Podlaga za vlaganje pri aktivnih uslužbenceh, kakor tudi pri onih, ki so na razpoloženju, je plača (osnovna ali položajna). Pri upokojenih, pri onih, ki uživajo vzdrževalno kakor tudi pri onih, ki so izvoljeni za narodne poslance in prejemajo kot taki pristojbine na podlagi odstavka 3. čl. 126. uradniškega zakona, je podlaga njihova zadnja plača (osnovna ali položajna).

Čl. 6. Pravico na družinsko pokojnino iz tega fonda si pridobi vlagatelj po petletnem vlaganju. Za podlago rodbinski pokojnini služi osebna pokojnina, ki bi jo prejel vlagatelj na dan smrti v razmerju z leti njegovega vlaganja in plače v aktivni službi. Za obračun pokojnine se smatra začeta polovica za celo leto.

Osebna pokojnina, ki se ima vzeti za podlago za rodbinsko pokojnino, se določi po procentu določenem v drugem odstavku čl. 140. uradniškega zakona z dne 31. julija 1923. leta odnosno s čl. 125. in 126. zakona o državnem prometnem osebju.

Čl. 7. Uradnikom in drugim drž. uslužbencem, ki izstopijo iz drž. službe na kakršnikoli način, pred dovršenimi petimi efektivnimi leti vlaganja, jim preneha pravica do nadaljnega vlaganja v ta fond in nimajo pravice zahtevati povračilo do tedaj vplačanih vlog.

Uradniki in ostali državni uslužbenci, ki izstopijo iz državne službe po preteku petih let vlaganja, imajo pravico, ako želijo svoji družini zagotoviti pokojnino iz tega fonda, da še nadalje vlagajo, izvzeti so le oni, ki izstopijo iz državne službe po razsodbi rednega sodišča radi nečastnih dejanj, ali pa jim preneha služba po točki 7. čl. 133. uradniškega zakona.

Oni, ki imajo po gornjem odstavku pravico do nadaljnega vlaganja v ta fond, morajo v roku šestih mesecev po izstopu iz službe, dati izjavo Državni hipotekarni banki, da želijo še nadalje vlagati v ta fond. Ako taki vlagatelji ne vplačajo šest mesecev svoje redne vloge, izgubijo pravico do nadaljnega vlaganja in do povračila do tedaj vplačanih vlog, a njihove družine izgubijo pravico do pokojnine.

Čl. 8. S povratkom v aktivno državno službo, ki se o njej govori v čl. 4. te uredbe, si pridobijo uslužbenci, ki so po čl. 7. izgubili pravico do nadaljnega vlaganja, ponovno pravico do vlaganja, a prejšnji čas vlaganja se jim všteje.

Čl. 9. Rodbinam onih vlagateljev, ki so umrli kot aktivni državni uslužbenci pred potekom petih let vlaganja, se povrne vplačani denar z obrestmi vred, ki je bil vplačan v ta fond po čl. 3., točka 5. te uredbe.

Rodbina onih vlagateljev, ki pa so umrli kot aktivni državni uslužbenci, a so vlagali več kot pet, a manje nego deset let, se odredi pokojnina tako kot da bi vplačevali deset let. Ista pravica pripada rodbinam onih vlagateljev, ki umrjejo med vlaganjem po 2. odstavku čl. 7.

Čl. 10. Uradniki in uslužbenci, ki se jim je po kakem specialnem zakonu, ali zakonskem rešenju priznal v državno službo in v penzijo čas, ki ga niso odslužili efektivno v državni službi, kot čas samoupravne privatne službe, nacionalnega dela, vojna leta, služba v težjih krajih, so dolžni, če hočejo, da se jim vračuna ta čas za družinsko pokojnino vplačati do popolnega izplačila v fond vloge po obstoječi lestvici s 6% obrestmi. Za podlago služi zadnja plača (osnovna in položajna). Ta se nanaša tudi na ona leta državne službe, ki se po splošnih predpisih ne računajo, a so priznana za pokojnino po kakem specijelnem zakonu ali zakonskem rešenju.

Te vloge morajo dotični uradniki in ostali uslužbenci poravnati v času, ki ga jim določi Državna hipotekarna banka, a najkasneje v dveh letih.

V slučaju, da tak vlagatelj ne vplača vloge za ves priznani čas v odrejenem roku, tedaj zgubi njegova rodbina pravico, da bi se ji ta čas vračunal v pokojnino, razen v slučaju če on umre med tem časom.

Čl. 11. Vlagatelji, ki so po izstopu iz državne službe še nadalje vplačevali v ta fond na podlagi čl. 7. in so vstopili pozneje v državno službo z večjo plačo nego je bila ona po kateri so vlagali, so dolžni doplačati razliko med prispevki po prvi in drugi plači za ves čas, ko so bili izven državne službe in to po določeni procentni lestvici.

Čl. 12. Ministri in državni podtajniki, ki so aktivni ali na razpoloženju, plačujejo vloge od plače ministra oziroma državnega podtajnika, po kateri jim je odmerjena pokojnina.

Čl. 13. Ako hočejo kontraktualni državni uslužbenci, da se jim vračuna ob sprejemu v državno službo, tudi kontraktualna služba v družinsko pokojnino, morajo vplačati vloge za ves ta čas, in to po predpisani procentni lestvici v višini prispevka prve plače (osnovne ali položajne) in poleg tega še 50% od prve mesečne plače (osnovne in položajne). Tudi za vplačanje teh vlog velja rok iz drugega odstavka čl. 7. te uredbe.

Čl. 14. Vloge, ki so bile vplačane v ta fond pod kakršnikoli pogojem, se vrnejo edino le v slučajih izrecno predvidenih v tej uredbi.

Čl. 15. Vloge po tej uredbi se morajo vplačevati po vlagateljih z dnevom sprejema mesečnih prejemkov.

Polaganci računov, ki bi ne vposlali pravočasno, in to najkasneje 20 dni po izplačilu mesečnih prejemkov, izterjanih vlog Državne hipotekarne banke, bodo morali plačati od te vsote 12% v korist fonda, v ponovnem slučaju bodo kaznovani z denarno kaznijo od 100—500 Din, ki gre v korist fonda. Kazen izreče finančni minister na pritožbo Državne hipotekarne banke.

Čl. 16. Državna hipotekarna banka mora uporabiti vsako leto dohodek fonda, ki presega znesek, ki je potreben za redno izplačevanje pokojnin, predvsem za hipotekarna posojila državnim uradnikom in uslužbencem, odnosno upokojevcem, za zidavo stanovanjskih hiš pod pogoji, ki veljajo za vsa hipotekarna posojila, edino z obrestno mero, ki je za 1% (en procent) nižja od obrestne mere, po kateri daje banka posojila drugim osebam.

Čl. 17. Fond je pod nadzorstvom finančnega ministra. Upravlja ga Državna hipotekarna banka. Računi dohodkov in izdatkov se predlagajo vsako leto glavni kontroli v pregled.

Čl. 18. Državna hipotekarna banka mora predložiti vsako leto finančnemu ministru poročilo o stanju fonda in računski izvleček letnih dohodkov in izdatkov. Poročilo in računski izvleček se objavi v »Služb. Novinah«.

Čl. 19. Finančni minister predpiše sporazumno z Državno hipotekarno banko pravilnik o upravljanju fonda, o načinu izplačevanja pokojnin in o predaji odtegnjenih zneskov za ta fond.

Čl. 20. Finančni minister je pooblaščen, da sme iz tega fonda uporabljati dohodek iz čl. 3. te uredbe in to do 50% njihovega skupnega zneska toliko časa, dokler čisti dohodek tega fonda ne bo zadoščal za izplačevanje pokojnin in draginjskih doklad. Če tudi to ne bi zadoščalo bo država votirala potrebne vsote.

Čl. 21. Prehodna naredba.

Oni uradniki in ostali državni uslužbenci, na katere se ta uredba nanaša in ki se nahajajo z dnem, ko stopi ta uredba v veljavo, v državni službi, ki jim je dajala pravico na rodbinsko pokojnino, ali pa da so pred tem dnem bili v državni službi, smatrajo se kot vlagatelji v ta fond za ves čas državne službe, ki se jim do tega dne računa za osebno pokojnino.

Oni pa, ki imajo pravico do vračunanja za pokojnino čas v samoupravni službi, ali prostem poklicu, morajo, ako hočejo zagotoviti svojim rodbinam pokojnino, z ozirom na ta čas vplačati vloge v skladu s čl. 10. te uredbe.

Čl. 22. Premoženje onih fondov, iz katerih so se izplačevale pokojnine, in izplačilo teh je prevzela nase država, se vnese v fond, ki je ustanovljen s to uredbo in tega se mora takoj oddati Državni hipotekarni banki.

Čl. 23. Počenjs s 1. januarjem 1929 se bodo urejevale rodbinske pokojnine po tej uredbi in od tega dne dalje se prične tudi vplačevanje dohodkov iz čl. 3. te uredbe. Izplačevanje pokojnin iz tega fonda se prične s 1. aprilom 1929.

Čl. 24. Ta uredba, ki ima moč zakona na podlagi pooblastila čl. 345. finančnega zakona za leto 1928./29. stopi v veljavo 1. januarja 1929. od katerega dne prenehajo veljati vse odredbe dosedanjih zakonov, ki so z njo v nasprotju.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznano solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Ali poznate izborne SLAMIČEVE mesne in jetrne pastete? So brezdvomno najokusnejši in najprikladnejši prigrizek za na potovanje.

Tovarna konzerv in mesnik izdelkov FRANC SLAMIČ, Ljubljana.

Pletenine vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damske torbice, srajce, kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 18

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica. (Gg. učitelji poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni „MATIČNA KNJIGARNA“ LJUBLJANA

Obleke kemično čisti, barva, plistra in lika tovarna Jos. Reich.

O nameravani uredbi jesenskih počitnic v mariborski oblasti.

(K razpravam o osnovnošolskem zakonu.)

Pod tem naslovom je izšel v 16. številki »Učit. Tovariša« članek tov. S. Mnovljeta iz Slovenjgradca, mimo katerega ne smemo tiho naprej, ampak povedati je treba od vseh strani, da je njegova trditev stvarno objektivna, le podpreti jo je še treba z dejstvi in na ta način dokazati neumestnost take nepedagoške namere prosvetne oblasti.

Ali bo predvidena kaka avtonomna pravica glede ureditve poletnih ali jesenskih počitnic v šolskem zakonu, kadar bo seveda še sprejet, se ne ve, a ve se le toliko, da bo najbrž ostalo mnogo odprtih dolež, ki se bodo lahko zavijala v šolsko dobro in tudi v zlo, posebno tam, kjer je govor o takozvanih olajšavah šolskega obiska. Ako se namerava uvesti jesenske počitnice, je jasno, da bo šolski zakon v dotični točki moral imeti odprto pot, da to naknadno vsaka oblast ali morda celo vsaka vas po svoji uvidevnosti uredi. Kakšna bo krajevna uvidevnost, vemo že naprej, kakšna bo oblastna, se lahko sklepa. Ali bo vodilna misel pri ureditvi upoštevala didaktično-pedagoška načela ali pa agitiacijsko gospodarska, ali v dobro otroka ali v korist »gospodarskega izkoriščanja« otrok. Kjer bo večina, tam bo pa zmagala, se bo reklo... Druge poti pri tej rešitvi ni, kakor: ali v povzdigo šolstva enotne poletne počitnice ali pa v nazadnjaštvo šolstva, kakor kdo želi, tu jesenske, tam poletne, kje drugje pa še morda šolska obveznost po prosti volji — bog obvaruj. Tu sta samo dve poti, dobra in slaba, srednje ni!

Kadar pride kaka preureditev na šolskem polju, naj si bo dobra ali slaba, vselej plane ljudstvo, češ, učitelji so krivi, to je že vsak nešteto krat doživel, kdor je na deželi. Dolgo sem iskal vzroke in našel sem jih. Evo vam enega. Pred kakim pol letom je imel v nekem kraju nek poslanec shod in je med drugim povedal prebivalstvu tudi: »Naša stranka in poslanci smo vam kmetom vrnilo zopet jesenske počitnice, katere so vam vzel liberalni učitelji.« Lepo delajo naši poslanci — to je zblizanje šole in doma — komentarija tu ni treba, naj si ga napravi vsak sam. Vendar bi pa bilo dobro, da bi se javno povedalo, ali je trditev resnična, ali je kdaj učiteljstvo odločilo že kako naredbo ali kaj podobnega. Kakor vem, še do danes učiteljstvo ni imelo odločujoče funkcije, četudi bi marsikje bilo upravičeno. Tu naj vsak sam sodi, če ni šola v političnem zlorabljanju.

V letošnjem šolskem letu smo tedaj po nekaterih šolah mariborske oblasti pričeli s poukom oktobra. Kakšen je bil letošnji začetek in kakšen lanski, o tem hočem podati statistično sliko osnovne šole pri Sv. Ani v Slov. goricah. Treba je omeniti že vnaprej, da izostajanje ni bil vzrok bolezni, ampak le delo. Statistika se nanaša na 4., 5., 6., 7. in 8. šolsko leto, ker ti otroci se po največ rabijo za delo.

Šolski obisk v % je bil sledeči:

ept.	okt.	nov.	dec.	šolsko leto
53%	56%	75%	78%	1925./26
60%	70%	77%	82%	1926./27.
70%	72%	84%	86%	1927./28.
—%	52%	75%	82%	1928./29.

Kakor razvidno je padel v šolskem letu 1928./29. obisk meseca oktobra tako nisko, kakor še ni bil nobeno izmed štirih šolskih let, pa tudi v novembru in decembru se mi dvignil, kakor bi bilo pričakovati. Boljšega dokazovanja o šolskem obiskovanju menda ni treba. Da je po nekaterih šolah bolje vem, pa tudi vem, da je po nekaterih še slabše.

Dobili smo tudi odlok velikega župana mariborske oblasti, s katerim se ukinja olajšava v oktobru, pa to ni dosti pomagalo. Prišli so se ljudje opravičiti, češ, poslanec so rekli, da smejo biti otroci doma v oktobru. In bili so, bili so dalje v novembru, skoraj dva meseca se nekateri niso prikazali v šoli. Prišle so kazni, grozen vrišč, kdo je kriv? učitelj, uboga para, on je že vajen tega. V nekem tedniku sem čital poziv nekega poslanca, ki poziva prizadete stranke, da bo že on posredoval itd.

Ljudje božji, kakor bi bila šola prisilna delavnica, jetnišnica, ne še nekaj hujšega — čudno zveni, resnično. Pribijem na tem mestu sledeče dejstvo, da sem kmečki sin, rojen v Slov. goricah in bom tedaj tudi razmere dobro poznal in našel tudi vzrok takih posledic in to v alkoholu. Žalostno, a resnično! Dokler bo odločeval kričač alkoholist, pogubna šmarnica, tako dolgo bodo slabše šolske razmere in ne bodo se izboljšale dokler ne bo prišel do odločevanja trezen, tih in pameten mož, katerega se pa danes navadno prezre. Nekdo sem vprašal 70-letnega moža, za kakšne počitnice je on, pa mi je povedal, da za nobene in da mu je vseeno, saj otrok spada v šolo, kmet in delavec na polje, vojak pa k vojakom — in najbrž ima mož prav.

Kakšen bo pouk v mesecih juliju in avgustu in koliko je vreden, je že omenjeno v zgoraj navedenem članku. Čudno bo izgledalo, da se bodo »šolarji selileci«, ki služijo po kmetih, selili konec junija v kraje, kjer bodo šolsko leto končali junija — ko bo pa prišel septembler, bo pa selitev obratna in imeli bomo »šolarje v šolah le po 8 mesecev in to radi »gospodarskih« interesov.

Končno še omenim, da se v nobeni oblasti razen mariborske nikdo ne zavzema za preureditev enotnih poletnih počitnic, pa tudi tu v mariborski oblasti ne odloča večina, ampak samo po večini tisti, ki nimajo lastnih

otrok, samo da vpijejo za devet ljudi, kadar so dobre volje v krčmi. Do danes še tudi ni bilo slišati, da bi ta ali oni kmet bil odvisen od šolarja pastirja in da bi gospodarstvo slabo procvitalo pri tistih, ki nimajo šolarja za pastirja in hlapca, a slišalo se je pa že obratno.

Če bo odločil razum, pedagoška načela in ljubezen da dvignemo narod od osnove, ne bo prerakanja, ampak tisto, kar je v korist otroku, to je enotne poletne počitnice.

L. S.

Splošne vesti.

— **Tovariši! Koncert našega zbora je v ponedeljek 7. januarja 1929 ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani.** Zbor bo izvajal najlepše skladbe skladateljev Adamiča, Kogoja, Skranjanca, Grgoševića, Papandopula in Stolzer Slavenskega. Potrebujemo moralne in gmotne podpore. Ne odrecite je nam. Agitirajte za ta koncert med občinstvom ob železnici in pridite, kjer je to možno, tudi sami. Predprodaja vstopnic je v unionski trafiki. Sedaj po sedežih. Prepričani smo, da se nas ne boste sramovali, temveč ponosno rekli: to smo mi!

— **Zopet bomo plačevali v penzijski fond.** V današnji številki prinašamo uredbo o penzijskem fondu, ki se uvede za državno uradništvo v naši državi. Opozarjamo vse učiteljstvo na to uredbo, ker bodo prizadeti z njo vsi.

— **Boj za uredbo o pokojninskem fondu državnih uradnikov.** Značilna je bila dne 30. decembra seja finančnega odbora. Povod je bil člen 21. uredbe o pokojninskem fondu za državne nameščence. Sekcija finančnega odbora je namreč spremenila prvotni predlog finančnega ministra ter k čl. 21. sklenila dostavek, v katerem se glasi, da morajo vsi državni nameščenci, ki v letih 1918. do 1923. niso plačevali prispevkov v kak pokojninski fond, za ta leta v novi pokojninski fond sedaj naknadno plačati 4—6% svoje tedanje plače. Ker se je od srbske strani povdarjalo, da so srbijanski nameščenci v teh letih (1918.—1923.) vsi plačevali prispevke v svoje fonde, je jasno, da bi sedaj samo prečanski državni nameščenci morali plačati naknadno tako visoke zneske, ki bi presejali njihovo mesečno plačo. Državni nameščenec, ki je v l. 1918.—1923. imel — recimo — povprečno 500 Din mesečne plače, bi moral za dobo omenjenih 5 let plačati od svoje sedanje plače do 1800 Din. To bi bil hud udarec za vse prečansko uradništvo. Zato je proti tej nameri nastopil prvi zastopnik Jugoslav. kluba posl. Kremžar, ki je poudaril, da je eksperimentov z uradništvom bilo že dovolj. Uradnik mora vendar končno enkrat vedeti, kaj je njegova pravica. Res je, da so srbijanski uradniki v omenjenih letih po večini plačevali prispevke v svoj fond. Toda tudi naši uradniki so plačevali, dokler se je to od njih zahtevalo. Pri nas so obstojali veliki fond, ki so deloma še na Dunaju, deloma pa že v Beogradu. Ko bi ti fond še bili, bi naše uradništvo še plačevalo. Ni krivda uradnikov, če teh fondov ni bilo več na razpolago in če od njih nihče ni več zahteval plačevanja. Sicer pa je v oni dobi prečansko uradništvo bilo mnogo slabše plačano kot srbijansko in je že tedaj trpelo krivico. Zato izjavlja, da bo glasoval za predlog ministra, a proti dodatku sekcije. Gjuro Janković se v polni meri strinja s predgovornikom in izjavlja, da bi bila krivica, od prečanov, ki so bili tedaj slabše plačani, terjati sedaj prispevke za deset let nazaj. Tu pa je vstal Mil. Jovanović, ki je povdarjal, da enakost med uradništvom zahteva, da se izterjajo prispevki od prečanov. Srbija je v vojni toliko trpela, da ne gre, da bi sedaj prečanski uradniki uživali fonde, ki so jih znesli skupaj srbijanski uradniki. Predlaga zato, da se sprejme predlog sekcije. Musliman Alić je nato odgovoril, da ne bodo živeli prečanski uradniki na račun srbijanskih kolegov. Saj enakosti ni bilo niti pri plačah; pač pa so bosanski fond bili preneseni v Beograd. Zato priporoča, da se sprejme predlog Jugoslav. kluba. Minister dr. Subotić izjavlja, da sporni dodatek ni njegov predlog, ampak predlog sekcije, zato ga ne vzdržuje, ampak sprejema predlog, da se ta dodatek črta. (Po »Slovenec«.)

— **Uprava »Učiteljskega Tovariša«** je poslala te dni vsem naročnikom položnice za poravnavo članarine za tekoče poslovno leto 1928./29.

— **Glavna uprava UJU, poverjeništvu Ljubljana** poziva vsa ona društva, ki niso vpslala članskih seznamov za tekoče poslovno dobo in ne mesečnih prijav, da to stori takoj, ker bi bila sicer primorana ustaviti pošiljanje listov vsem članom prizadetih društev. Istočasno prosimo za nakazila dolžnih zneskov.

Uprava.

— **Izplačilo uradniških diferenc ter zaostalih pokojnin in invalidnin.** Ker je finančni minister dr. Niko Subotić svojčas obljubil, da bo iz monopolskega posojila izplačal v prvi vrsti obvezne, ki jih ima država do invalidov, upokojencev in uradnikov, je dostavil finančnemu odboru Narodne skupščine v odobritev »Pravilnik o izplačilu državnih obvez iz prejšnjih let po § 3. zakona o monopolskem posojilu v znesku 22 milijonov dolarjev«. Ta pravilnik se glasi: Čl. 1. Prva tranša monopolskega posojila v znesku 5 milijonov dolarjev (280 milijonov dinarjev) naj se uporabi na naslednji način: a) za izplačilo dolžnih invalidskih podpor za čas do 31. marca 1928: 100 milijonov dinarjev, b) za izplačilo neporavnanih pokojninskih prejemkov za čas do 31. marca 1928: 25 milijonov Din, c) ostanek do gornjega skupnega iznosa prve tranše naj se uporabi za izplačilo dolž-

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

nih razlik prevedenih in razvrščenih državnih uslužbencev po zakonu od 31. julija 1923. l. za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Čl. 2. V kolikor obveze, označene pod a), b) in c) predhodnega člena tega pravilnika, ne bi bile izplačane iz prve tranše posojila, naj se v isto svrhu uporabi potrebna vsota iz druge tranše posojila. Čl. 3. Po izplačilu obvez, označenih v prejšnjih členih, naj se izplačajo iz donosa tega posojila vse ostale državne obveze, pri čemur naj veljajo naslednja načela: a) Izplačila se naj vrše po najstrožjem kronološkem redu nastanka teh obvez. 2. Razporeditev razpoložljivega iznosa posojila bo izvedla državna direkcija računovodstva in budžeta pri posameznih izplačilnih blagajnah na podlagi zahtev pristojnih naredbodavcev I. stopnje v smislu postopka, ki velja za črpanje rednih proračunskih kreditov. c) Svoje zahteve, na podlagi katerih se bodo dodeljevale potrebne vsote poedinim izplačilnim blagajnam, naj naredbodavci I. stopnje predlagajo generalni direkciji državnega računovodstva in budžeta v globalnih iznosih, ugotovljenih na podlagi predhodno dobavljenih rednih in likvidnih dokumentov, iz katerih je razvidna nedvoumna pravica posameznih terjatev izplačila iz vsot, ki bodo na razpolago posameznim izplačilnim blagajnam, naj naredbodavci odredijo na podlagi rednega računovodstvenega postopka. d) Iz donosa tega posojila se imajo ob dospelosti izplačiti blagajniški boni, izdani na podlagi čl. 30. finančnega zakona za l. 1928./29., oziroma čl. 33. fin. zakona za l. 1927./28. Ravnotako pa bo izdal minister financ takoj in še preden bodo izplačane naslednje tranše posojila, bone za izplačilo državnih obvez iz prejšnjih let. Ty boni se bodo morali dokončno likvidirati iz donosa posojila od dospelosti, ki bo označena pri izdaji bonov. Čl. 4. Minister financ bo predpisal podrobnosti tehničnega postopanja za izplačila iz donosa tega posojila tako za državne izplačilne blagajne, kakor za Narodno banko, ter način vknjiževanja izvršenih nalog. Prva tranša švedskega posojila v znesku 5 milijonov dolarjev je bila izplačana Narodni banki.

— **Polovica uradniških razlik bo izplačanih takoj.** »Slovenec« poroča: Sklep finančnega odbora. Sklenilo se je, da bo vsak državni uslužbenec dobil prvo polovico razlike sedaj izplačano. Drugo polovico pa, ko dobimo drugi obrok posojila. Po tem sporazumu se je vršila seja finančnega odbora, ki sta ji prisostvovala ministra Subotić in Barrić. Prvi je govoril Tupanjanin (zemlj.). Zahteval je, da finančni odbor ne dela, ker je vlada v ostavki in ker da zahteva parlamentarizem, da počivajo tudi odbori. Sečerov (DS): Finančni odbor je skupščinski odbor, ki dela tudi tedaj, ko je skupščina razpuščena. Ko je vlada predložila pravilnik o

monopolskem posojilu, je dobila za to zaupanje skupščine. Petmilijonsko dolarsko posojilo leži v Narodni banki. Uradniki, invalidi, upokojenci in vsi, ki jim država dolguje, čakajo na plačilo. Mi moramo pravilnik sprejeti, če nečemo nositi odgovornosti za razdelitev posojila. Dragović (RS): Mislim, da je razdelitev denarja nujna. Ostavka od vladarja še ni sprejeta. Iz dnevnega reda naj se odstavi proračun za prosveto in vero. Ta pravilnik moramo sprejeti. Finančni minister: »Ob 6. zvečer bo naredba izšla, če se sprejme.« Temu je finančni odbor aplavdiral ter nato soglasno sprejel pravilnik v načelu. Za so glasovali tudi zemljoradniki. Za invalide se je dovolilo, da se iz prvega obroka dolarskega posojila takoj izplača 100 milijonov. Gledal bo, da bo komisija izvršila svoje delo ne samo v centru države, ampak tudi izven njega. Tisti, ki jim država dolguje do 5000 Din, bodo imeli prvenstvo. Finančni odbor je soglasno sprejel pravilnik tudi v podrobnostih.

— **Sklep I. polletja in začetek II. polletja na osnovnih šolah v ljubljanski in mariborski oblasti.** Glede sklepa prvega polletja je izšla naslednja oročnica: Po službeni potrebi, a na osnovi §§ 55. in 56. dok. šol. in učnega reda o ljudskih šolah z dne 29. septembra 1905, št. 13.700, je ministrstvo prosvete s svojim odlokom O. N. br. 96.550 z dne 10. decembra 1928 odredilo sklep I. polletja in začetek II. polletja na osnovnih šolah v ljubljanski in mariborski oblasti sledeče: 1. na šolah, kjer se začneja šolsko leto s 1. septembrom se konča prvo polletje v soboto pred 1. februarja, jem, odnosno ta dan, ako pade na soboto, po končanem pouku. Drugo polletje se prične v sredo po zaključni soboti I. polletja, odnosno naslednji dan, ako je ta dan praznik; 2. na šolah, kjer se začneja šolsko leto s 1. oktobrom, se konča prvo polletje v soboto pred 1. marcem, odnosno ta dan, ako pade na soboto, po končanem pouku. Drugo polletje se prične v sredo po zaključni soboti I. polletja, odnosno naslednji dan ako je ta dan praznik.

— **»Zopet nesrečni člen 71.«** V ozirom na tozadevni članek v 16. številki »Učit. Tovariša« smo privatno naproseni ugotoviti, da se sedanja uporaba čl. 71. s strani prosvetne uprave ne da primerjati s slučajem prejšnjega režima, pod katerim so se stalna službena mesta na podlagi člena 71. direktno jemala, brez kakih službenih potreb. V toliko popravljamo članek iz lastne inicijative, ker hočemo biti objektivni in nečemo delati krivice nikomur. — Uredništvo.

— **Popravek k tajniškemu poročilu iz seje širjega soveta.** Končni stavek v poročilu »Odslek za kmetijsko in gospodinjstvo nad. šolstvo« naj se glasi: »Priredil je 4 tečaje z nad sto udeleženci itd.«

— Iz poverjenitva. Ker pošiljajo nekateri okrajna učiteljska društva še vedno svoja poročila o društvenem zborovanju v dveh izvoddih, jih opozarjamo, da to ni potrebno, kar smo sporočili že v okrožnico. Poročilo naj pošljejo društva samo v enem izvodu na poverjenitvo, ki ga pregleda in odda uredništvu »Učit. Tovariša«.

— Anкета proti šundu. V nedeljo, dne 16. pr. m. se je vršila na univerzi v Ljubljani, na inicijativno »Društva slušateljev filozofske fakultete« anketa, ki je razpravljala, kako zajeziti razširjanje škodljivega šunda. Bili so navzoči zastopniki mnogih organizacij. Vsi govorniki so se strinjali v enem, da je najnovejši šund, ki prihaja iz Zagreba, našemu narodu zelo škodljiv. Razmotrivalo se je o vseh možnostih, kako preprečiti širjenje te škodljive literature, a ker ni prišlo v tem oziru do nobenega pravega sklepa, je bila sprejeta naslednja resolucija: 1. Ker bo problem književnega šunda rešen šele takrat, ko bo seganje po njem prenehalo, to je, ko ga narod ne bo več maral, se pozivajo vsi kulturni delavci in vzgojitelji naroda, da se z vso vneto prizadevanjem vcepiti ljudstvu stud in odpor proti takemu nizkotnemu in ničvrednemu štvu. 2. Pozivajo se vse oblasti, naj skušajo doseči, da se nadaljno izdajanje zagrebškega šunda, če mogoče ustavi, že izdane številke pa vzame iz prometa. 3. Ker je zastrupljanje slovenskega ljudstva s knjižnim šundom, ki kvari njegov okus, plemenita čustva in višino njegove izobrazbe, zločin nad našim narodom, naj se sestavi seznam vseh trafik, knjigarn in trgovin, ki to umazanost prodajajo in širijo; ta seznam naj se objavi v časopisih, proti prizadetim pa izvaja oster bojkot. 4. Ker pa negativno delo samo ne zadostuje, marveč je treba tudi pozitivnega, zato naj se poskrbi, da dobi narod dovolj pripovednih spisov, ki naj bodo v moralnem oziru neoporečni, vsebinsko miškavi in na višini slovstvenih vrednot. Cena jim bodi nizka in njih razpečavanje med ljudstvom naj se organizira. Če mogoče naj se izdajajo periodično v zvezkih po dinarju. 5. Sestavi naj se odbor iz zastopnikov oblasti in kulturnih društev, ki naj skrbi, da se bodo te resolucije izvajale, ter podvzame še druge energične korake, da se importirani šund zatre ali vsaj omeji.

— Vse tovariše(ice) volonterje(ke) okraja Ljubljana-okolica prosim, da mi takoj javijo, ako reflektirajo na brezplačno pošiljanje »Učit. Tovariša« od strani okrajnega učiteljskega društva do njih nastavitve. Obenem jih vabim, da v bodoče poseščajo naša zborovanja. — Josip Macarol, Šmartno pod Šmarno goro.

— † Matko Kante. Dne 21. decembra je umrl v Ljubljani Matko Kante, upokojeni okrajni šolski nadzornik. Rojen je bil v Šmarju pri Ajdovščini leta 1856. Že l. 1894. je postal okrajni šolski nadzornik za sežanski okraj in je opravljal to službo polnih 25 let. Leta 1919. pa je moral zapustiti vsled italijanskega pritiska domovino in se je preselil v Jugoslavijo. Tu je dobil mesto okrajnega šolskega nadzornika za ljubljansko okolico in Kamnik. V zaslužen pokoj je stopil leta 1924. Le kratek čas mu je bil odmerjen za oddih, po tako trudopolnem delu. Premalu se je vlegel k večnemu počitku, tako bo rekel vsak, ki je poznal tega neumornega delavca. Preostali družini naše sožalje!

— V. diskuzijski sestanek Ped. Centrale se je vršil dne 19. pr. m. na deški meščanski šoli v Mariboru. Predaval je tov. Grčar o »Osnutkih osnovnošolskega zakona«. Kljub temu, da je UJU v tem oziru že zavzelo svoje stališče in tozadevna razmotrivanja učiteljstva na sedanji novi šolski zakon najbrž ne bodo imela več vpliva, vendar smatra Ped. Centrala za nujno potrebno, da učiteljstvo o tem važnem vprašanju tudi še naprej razmišlja ter ga proučava, da ne bomo v bodoče, ko se bodo prej ali slej zopet gradili temelji novega zakona, tako nepriljubljeni kot smo bili tokrat. Učiteljstvo mora samo vedeti, kaj hoče ter fiksirati svoje zahteve jasno in določno. Tov. Grčar je očrtal smoter šole sledeče: »Namen osnovne šole je, da potom pouka in vzgoje navaja učenca k spoznavanju in umevanju sveta, da se kot del prirode in član človeške družbe s pomočjo samovzgoje usposobi za samostojno uveljavljanje. Potom na znanstveni podlagi postavljene pouka podaja šola otroku možnost za naraven in harmoničen razvoj telesnih in duševnih sposobnosti. Potom vzgoje omogoča otroku gojitev osebnosti in zdravlja, uživanje prirode in lepote kakor tudi vežbanje gospodarskih sil.« Dr. Zgeč pa je v smislu novih pedagoških načel postavil na osnovno šolo kratko sledeči cilj: »Naloga šole je, da z vsem svojim delom pomaga otroku pri razvoju naravnih dispozicij na vsakokratni starostni stopnji do najvišje popolnosti.« Razvila se je živahna debata, v katero so posegali dr. Poljanec, dr. Zgeč, Osterc, Grčar, Hren, Rode i. dr. Končno si je učiteljstvo v splošnem osvojilo drugi predlog. Duh časa nam stavi vzgojiteljem nove naloge, stoletje otroka zahteva nove pojme o vzgoji. Izhodišče vzgoje in pouka bodi otrok in njegov duševni razvoj. Tov. Grčar nadaljuje svoja izvajanja drugo sredo v januarju.

— Razpis učiteljskih služb na osnovnih šolah ljubljanske oblasti. Razpisuje se služba šolskega upravitelja na dvorazredni osnovni šoli v Bevkah, srez Ljubljana-okolica. Prošnje za to službo morajo biti predložene vsilikuemu županu ljubljanske oblasti najkasneje do 31. januarja 1929. Razpis služb P. br. 9075/8 z dne 30. novembra 1928, »Uradni list« št. 115 z dne 10. decembra 1928, se izpreminja sledeče: VI. Srez Krško: točka 2. razpis službe šolskega upravitelja v Cerkljah ob Krki se preklicuje, VI. Srez Krško: točka 11. na osnovni šoli v Mokronogu se razpisuje samo

ena služba za učitelja. VI. Srez Krško: točka 12. razpis službe za učiteljico v Radečah pri Zidanem mostu se preklicuje. XIII. Srez Radovljica: točka 6. v Lescah se razpisuje samo služba šolskega upravitelja, razpis službe za učiteljico se preklicuje. XIII. Srez Radovljica: točka 7. razpis službe šol. upravitelja v Lescah se preklicuje.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočeri rodbinah uživajo ZIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »ZIKA«, ki je zakonito zavarovano.

Priporočam se za vsa slikarska in fotografska dela, povečane slike, pokrajinske razglednice, skupine šolskih otrok, legitimacije i. d. Slikat grem tudi na deželo. Učitelji in dijaki popust. Zahtevajte cenik.

Foto, »REKORD« Joško Šmuc, Ljubljana, Poljanska c. 12

Pokret učiteljic.

—ž Društvo učiteljic v Ljubljani je imelo dne 27. decembra 1928 ob 10. uri na dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani svoj občni zbor.

Dnevni red: 1. Društvena poročila. 2. Predavanje Alojzije Štebijeve »O pomenu ženskih stanovskih organizacij«. 3. Volitve. 4. Slučajnosti.

I. Predsednica Milka Umbergerjeva otvori občni zbor »Društva učiteljic«, ki praznuje letos 30-letnico svojega obstoja.

Ker se je proslava ženskih društev ob 10-letnici narodnega osvobodjenja udeležilo tudi naše društvo in je poročalo o svojem delovanju, prečita tajnika Anica Likozarjeva omenjeno poročilo zbranim članicam.

Društvena blagajničarka (Marija Sodnikova) poroča o gmotnem stanju društva: V tekočem letu je bilo prejmkov 8384/37 Din, izdatkov 1505/40 Din, ostane 6878/97 Din društvenega premoženja.

II. Nato je podala Alojzija Štebijeve v stvarnem in izčrpnem predavanju svoje mišljenja, kako naj se gleda na ženske stanovske organizacije s stališča splošnega ženskega vprašanja:

Glavni princip vsake stanovske organizacije je, da zbere v svojih vrstah vse pripadnike enega in istega stanu brez ozira na spol. Ako tega principa ni mogoče vzdržati, je to samo dokaz, da v dotičnem poklicu stanovska zavest ni dovolj razvita, da prevladuje v njem racionalistični duh in da je njega etična podlaga še neizklesana. Iz takih neurejenih razmer se kot naravna posledica razvije potreba po stanovskih organizacijah, ločenih po spolu.

Pogrešno bi bilo skozinsko, ako bi te, po spolu ločene organizacije povdarjale one, kar povečava razlike, glavno prizadevanje bi moralo biti ravno v tem, da se deluje v smeri približevanja v smeri onega, kar je skupno. Življenje kaže povsod, da se smatrajo moški ne za relativno, nego za absolutno močnejšo silo od žene in to svoje naziranje prenašajo v vsako svoje udejstvovanje. Društvo učiteljic po svojem 30-letnem delovanju še ni uspelo, da poruši ta največji in najbolj globoko ukoreninjeni predsodek moških, zato smatrajo učiteljice za potrebno, da imajo svoje stanovsko zastopstvo, čeprav je ta delitev samo na škodo skupnih interesov.

Ko se je »Društvo učiteljic« ustanovilo, niso bile plače učiteljev in učiteljic enake in društvo se je z vsemi silami borilo, da izvaja enakost plač za enako delo. Danes ta neenakost ne obstoji več in s tem je odpadla ena od najmočnejših zaprek na potu k splošni materialni enakopravnosti. Vendar te pridobitve ne smemo niti podcenjevati niti prezencevati. Učiteljice imajo enako izobrazbo kakor učitelji in imajo sposobnost za izvrševanje vseh tudi najvišjih funkcij, ki jih more nuditi učiteljski poziv. Učiteljice pa do danes niso še voditeljice ne na moških, ne na mešanih osnovnih šolah, niso niti nadzornice, niti ne referentinke v državni in samoupravni službi. Vidimo torej, da obstoje važne stanovske funkcije, do katerih učiteljice nimajo dostopa. Ako bi imele trdno vero, da se bodo njihove zahteve v skupni stanovski organizaciji tako upoštevale in ščitile kakor v njihovi lastni, samo ženski, ne bi stremele za tem, da se emancipirajo od vodstva moških.

Prvo in glavno je v vsakem gibanju, da se upošteva dostojanstvo človeka, ki je eno za oba spola in se izraža na zunaj v enakopravnosti vseh dolžnosti in vseh pravic. Posebna ženska stanovska organizacija mora pospešiti razvoj tega vprašanja in izvedbo enakopravnosti v vsakem pogledu.

H koncu bi bilo omeniti še dejstvo, ki nam ženam ni v čast in jemlje ugled našemu udejstvovanju v vsakem organizacijskem gibanju. Žena še ne gre v poklic s celim svojim bitjem, nego ga smatra za nekako prehodno dobo, ki naj bi se končala po njeni tajni želji za moštvi. S feminističnega stališča zagovarjamo in branimo poklic žene kot matere in ga smatramo za najvzvišenejši poklic žene, ali istotako moramo kot feministke zahtevati, da vrši žena svoj eksistenčni poklic z vso vdanostjo in vestnostjo, kakor da ne obstoji izven njega noben drugi. Kot zapreka za razvoj stanovske zavesti žene so one, ki smatrajo svoj poklic za provizorično, neprijetno dolžnost ali samo za sredstvo, da si prislužijo priboljšek k drugim dohodkom, ki bi jim že sami na sebi omogočali dostojno eksistenco.

In naloga ženske stanovske organizacije je zopet, da skuša vzgojiti ženo v to smer, da bo vneta pripadnica svojega poklica in bo premišljeno in zavestno sprejela vse konsekvence, ki izvirajo iz pripadnosti h gotove-mu poklicu.

Etika poklica bi morala biti že v učnem načrtu učiteljšč kot poseben predmet; ker zaenkrat šola prezira to stran izobrazbe, je ne bi smela prezreti nobena stanovska organizacija mladinskih vzgojiteljev, katerih poklic vodi v neposreden stik z narodom.

Ker v danih razmerah za enkrat principa popolne enakopravnosti v skupni stanovski organizaciji popolnoma ni mogoče izvesti, so žene primorane, da se organizirajo v posebnih stanovskih organizacijah, ker ne smejo dopustiti, da se kjerkoli ponižuje njihovo dostojanstvo človeka. Kot svojo prvo nalogo naj bi smatrale ženske stanovske organizacije, da prubudi v ženi stanovsko zavest in jo tako napravi za etično vrednoto.

Predsednica se zahvali gđc. Štebijeve za stvarno in temeljito izvajanje, članice pa navdušeno začno razpravljati, kako naj bi učiteljice usmerile svojo delavnost, da dosežejo svoj smoter. Izrečejo se za sledeče smernice:

1. Ker iz nekaterih okrajev absolutno ni nobenega odziva, je nujna naloga odbora, da z osebnim stikom pritegne tovarišice iz vseh okrajev, k sodelovanju za naš program.

2. Za uspešno delo ni odgovoren samo občni odbor, temveč vse poverjenice, ki naj točno izvrše vse sklepe, pri čemer naj jih podpirajo vse članice.

3. Pri volitvah v delegacijsko zastopstvo UJU naj zahtevajo učiteljice sorazmerno število ženskih delegatov.

4. Učiteljice naj z vso vneto delujejo pri samoizobraževalni akciji in naj se resno lotijo prirejanja izobraževalnih krožkov.

5. Društvo naj skuša pridobiti naraščajo s tem, da opozori že učiteljice na pokret učiteljic in jim vbudi zanimanje zanj.

III. V odbor se izvolijo: Umberger Milka, Zupančič Vita, Sodnik Marija, Likozar Anica, Engelman Marija, Skaberne Minka.

IV. Slučajnosti.

1. Natisne naj se poročilo o društvenem delovanju in društveni program. Brošure naj razdele poverjenice po okrajih.

2. Društvo naj protestira proti neprilicnemu in žaljivemu načinu pisanja o učiteljicah v političnih dnevnikih.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za november in december 1928. Članarina: Šola Polbrežje 140 Din; učiteljsko društvo za Koroški okraj 60 Din; upokojeno učiteljstvo v Mariboru 120 Din; učiteljstvo pri prosv. oddelku v Mariboru 160 Din; šola Mežica 60 Din. Darila: Tov. A. Hren nabral v tov. družbi 60 Din; Kranjc Josip, učitelj v pok., Šmarino ob Paki, 1 obv. 7% inv. posojila a 100 Din; Marja Schweigler, učiteljica v Zg. Polskavi, 1 obv. 7% inv. posojila a 100 Din. Iskrena hvala! — Gospodarska podjetja: zemljevidi 14.328/45 Din, grb 1219/25 Din, Prekmurske pravljice 1485 Din, »Šola v nebesih« 77 Din. — Nekateri tovariši(ice) so s članarino za i. 1928. še zaostali. Prosim, naj se spomnijo U. D. vsaj ob novem letu. Vsem tovarišer(icam) pa, ki so nas podpirali v tekočem letu, želi U. D. v Mariboru prav veselo in srečno novo leto! Pomagajte nam še dalje, da v tem letu sigurno postavimo svoj dom. — M. Kožuh, blagajnik.

—g Članom Učit. Samopomoč. V teh dneh sem vam razposlal položnice za mesec december 1928. V tem mesecu je društvo izdrgubilo 6 članov (176. do 181. smrtni slučaj), in sicer Viljem Gebauer, št. Jernej, Neža Levstik, Celje, Franc Podobnik, Maribor, Eliza Zemljik, Maribor, Matko Kante, Ljubljana in Miha Poklukar, Bled. Posmrtnine znašajo 65.330 Din. K članski prispevkom za 6 smrtnih slučajev sem priračunal še prispevek za upravno (§ 6.) 4 Din in letnino za leto 1929. (5.) 2 Din, skupaj 6 Din. Skupni znesek za člana znaša: 30 + 6 + 1 (poštovina) = 37 Din, za zakonske pare 73 Din. Zamudnikom sem k temu znesku prištel še zaostanke. Prosim vljudno vse člane, da s prejetimi položnicami poravnate vse zaostanke za leto 1928. Pričnejo novo leto 1929. — ki naj bi vam bilo srečno! — s čistimi račun! — Učit. Samopomoč je imela v l. 1928. — 20 smrtnih slučajev (31 v letu 1927.) in izplačala na posmrtninah 222.465 Din. Danes ima U. S. 2280 članov, posmrtnina znaša 11.400 Din.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Pevci! V soboto 5. januarja 1929 ob 8. uri zvečer glavna skušnja za koncert. Pogrešati ne moremo nikogar! Prihodnji dan, v nedeljo, je pričetek vaje ob 9. uri dopoldne. Obkrat na učiteljšču. Upošteвайте, da je koncert v ponedeljek 7. t. m. Ne pozabite koncertnih črnih oblek. Odbor.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— VABILO NA REDNO ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA MEŠIŠKO DOLINO, ki se bo vršilo v soboto, dne 12. januarja 1929 ob 9. uri v šoli na Prevaljah. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predavanje blagajnika UJU v Ljubljani tov. Rado Gruma, o zadrugištvu s posebnim ozivom na podeželske razmere. 3. Poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu (poročila tov. Doberšek). 4. Samoizobrazba (poročila tov. Gačnik). 5. Slučajnosti. — Član! Pozivamo vas, da se udeležite zborovanja polnoštevilno!

— UČIT. DRUŠTVO ZA MARENBERŠKI OKRAJ. Društvo ima svoj občni zbor dne 12. januarja 1929 ob 9. uri v šoli v Mariboru. Udeležba obvezna. — Odbor.

— KAMNISO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 12. januarja 1929 ob 1/9. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Pouk materinščine po načelih delovne šole (I. del — elementarni razred) — predava g. sreski referent Lukežič. 2. Situacijsko poročilo. 3. Stanovske zadeve. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti.

Poročila:

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 3. decembra v Ptuju.

Situacijsko poročilo. V okraju je 148 učnih oseb. Od teh je včlanjenih v UJU 136.

Zborovanja se je udeležilo 105 članov. To zborovanje je bilo slavnostno. Proslavljala se je 10-letnica obstoja naše države in 100-letnica Tolstoja.

G. nadzornik Gorup je v svojem govoru v glavnih potezah orisal, kako je nastala ujedinjena država kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nato je pa opisal razvoj našega šolstva in učitelja počenji z avstrijskimi časi. Iz šole, v kateri je poučeval cerkovnik, kadar so mu poslali dopuščali, se je tekom mnogih decenij razvila današnja obvezna šola. Iz primitivnega, neizšolanega cerkovnika, se je postopnjema razvil današnji, za svoj poklic usposobljen učitelj — državni uradnik.

Podčrtaval je pomen organizacije v boju za izboljšanje šolstva in položaja učiteljstva. Boj za dobrobit šole in učiteljstva ni končan, zato naj se strne vse učiteljstvo v vrstah UJU, da bo organizacija čim uspešneje vodila borbo in končno doseglja zmago na vsej črti.

Vsled enoglasnega sklepa navzočih se je poslala kraljevskemu domu pozdravna brzojavka.

Tovariš Jančič je v svojem referatu obravnaval Tolstoja kot velikega književnika in vzgojitelja naroda. Tolstoj je ruski človek, ki se je pogledil v bistvo ruske duše. Ni sledil zapadni kulturi, podal nam je v svojih delih bistvo slovanskega življa. Nastel je tovariš velika Tolstojeva dela, orisal njih zgodovino. Tolstojeva dela pripadajo svetovni literaturi.

Samoizobrazba. Referirala je tov. Mervičeva o izobraževalnem tečaju v Ljubljani.

Ker se je na oktobrskem zborovanju govorilo o nekakih incidentih v ljubljanskem tečaju, je vse sporne zadeve na kratko pojasnila, nakar je prečitala referat tov. Pahorja, ki ni bil ponatisnjen in ki obravnava pomen krožkov in delo v njih.

V debato, ki se je razvila po končanem referatu, so posegali tov. Musek, Rusjan, Kanclerjeva, Jančič, Peček, Hartman. Debata se je ponajveč sukala o napačnem pojmovanju delovne šole, (zamenjava se namreč z rokotvornim poukom) in pa o napačnem umevanju nacionalizma in socializma.

Točki: Šolska reforma in Izvenšolsko delo se radi nedostajanja časa nista obravnavali.

Slučajnosti. Navzoči sklenejo, da se priredi 60-letnica obstoja Ptujkega učiteljskega društva v maju prihodnjega leta.

Tov. Kanclerjeva pobija v osnutku osnovnošolskega zakona točko o celibatu učiteljic. Ne uvidi zakaj bi bila poročena, zlasti z neučiteljem poročena učiteljica slabša od ostalih tovarišic. Če se pa gode nepravilnosti, če se izkoriščajo položaji mož poročeni tovarišic v nepravih vidikih, so pa temu kriva oblastva, ki to dopuščajo.

Radi poletnega oproščenja poziva tov. Jarc organizacijo UJU, da se postavi tej prakti po robu, kakor tudi glede velikih počitnic, ki so bile do sedaj unificirane, a sedaj pa mariborska oblast dela izjemo.

Tov. Hartman je zato, da poučuj verouk duhovnik, a ne učitelj, ker slednji ima že itak v svojem poklicu dovolj neprilik.

Stroške za zidanje šol naj se ne naprti izključno občinam. Ustanovi naj se v ministrstvu prosvete zadosten fond v to svrhu.

Proti svečanostim koncem šolskega leta se izreka tov. Kanclerjeva, ker so tukajšnje šolske razmere druge kot one v Srbiji.

Tov. Čokl zahteva, da stori UJU primerne korake, da se volonterjem vsaj šteje čas, ki ga v šolski službi kot taki prebijajo, če se jim že neče ali ne more plačati njih delo.

Zanimanje za Učiteljsko samopomoč je po mnenju tov. Pečka premalo. K Samopomoči so pristopili gimnazijski profesorji z ženami, iz učiteljskih vrst se še marsikdo pogreša.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJRADEC je zborovalo 5. decembra 1928 v Slovenjradcu.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 46, članstva v društvu 41. Včlanjeni niso 4 upok. in 1 akt. učiteljica, navzočih 31 (75,5%).

Situacijsko poročilo: Po razpravi došlih dopisov se sestavi odsek 14 članov, ki bo v soboto 8. t. m. razpravljalo o vprašanih okrožnicah »Učit. Tov.« št. 16., z dne 22. novembra 1928 in naravnost poročal o izidu pov. UJU Ljubljana. — Posamezni člani bodo skušali podpirati »Učit. dom v Mariboru«. (Društvo kot tako pa to itak stori z letnim prispevkom 100 Din).

Izvenšolsko delovanje. Tov. Gobec poroča o dopisu glede ustanovitve dekliških krožkov. Skušalo se bo ustanoviti dekliške krožke na vseh šolah.

Samoizobrazba: Sledilo je zanimivo predavanje »Berlinski kongres in inozemsko poskusno šolstvo« po tov. Kavčiču. Tovariš predsednik se mu v imenu navzočih zahvali.

Slučajnosti: Prihodnje zborovanje se bo vršilo v sredo 6. februarja 1929 v Slovenjradcu.

Predlogi, sklepi in resolucija: 1. Pristop k »Učit. gospodarski poslovalnici« naj bo prostovoljen. 2. a) Smo na stališču, da se naj vsakemu bodočemu učitelju nudi celotna srednješolska naobrazba enotnega sistema in potem dveletni strokovni študij pedagoško-didaktičnega značaja. — b) Za prehodni čas zahtevamo, da se plača dvoletni študij, tako kakor se je že prakticalo, kajti drugače bo krivična izbira slušateljev Viš. ped. šol. — c) Glede sposobnosti absolventov Viš. ped. šol za poučevanje na učiteljskih želimo in prosimo mnenja, ki ga naj izreče profesorski zbor Viš. ped. šole, in temu mnenju se pridruži naše okrajno učiteljsko društvo. — d) Absolventom Viš. ped. šol naj se ustreže, ako žele poučevati na osnovni šoli.

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 3. decembra t. l. v Celju.

Situacijsko poročilo. Učiteljstva v okraju 162, članstva 156, navzočih 116 = 75%.

Tov. predsednik se spominja desetletnice obstoja države in prikazuje bilanco šolstva in učiteljstva za to dobo. Razpravlja o odtegljajih za šolska stanovanja, o učiteljski gospodarski poslovalnici in še o drugih zadevah. Omenja načrt šolskega zakona. Članstvo se izjavlja za to, da v Sloveniji katehetti tudi nadalje poučujejo verouk.

Društveni odbor se je končno konstituiral sledeče: predsednik Gosak, podpredsednica Zupančičeva, tajnik Roš, blagajnik Gerlanec, knjižničar Gobec, odborniki: Schreinerjeva, Brinar in Volavšek.

Šolska reforma. Ker je na dnevnem redu zopet vprašanje višjih pedagoških šol, članstvo ponovno naglašuje svoje že znano mišljenje k tej točki. Tov. Volavšku, ki pojasnjuje to stališče v posebnem referatu, se po zelo obširni debati poveri naloga, da kot društveni zastopnik iznese iste momente na seji širjega sosveta in tu nastopi za pravilno reformo učiteljske izobrazbe, kakor jo zahtevajo interesi osnovnošolskega učiteljstva in ljudstva.

Izvenšolsko delo. Vodja Zdravstvenega doma v Celju g. dr. Rebernik je predaval o zdravstveni zaščiti ljudstva, o delu Zdravstvenega doma v Celju, o šolski higijeni in o celjski šolski polikliniki, ki je svoj delokrog razširila tudi že v velik del okraja. Po njegovem zanimivem in koristnem predavanju se je razvila živahna debata, ki je prinesla še nove dobre pobude.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 12. decembra 1928 na moškem državnem učiteljskišču v Ljubljani od 8. do 12. ure.

Statistika: Od 84 članov je bilo navzočih 51 = 60%. Kot gost je posestil zborovanje tov. Čopič, absolvent ped. šole in vad. učitelj. Od poverjenstva pa se je udeležil glavni tajnik tov. Kobal.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik M. Pelko otvori letošnje zborovanje s prisrčnim pozdravom na vse navzoče ter poda poročilo o poteku delegacijskega zborovanja na Zidanem mostu in o dospelih dopisih.

Glede dopisa predsednika radovljiškega učiteljskega društva izreče mnenje, da bo laik-urednik malo odgovarjal zahtevam stanovskega lista in bi bilo tudi iz finančnega stališča to zadevo težko odobravati. Obširneje se s tem vprašanjem zbor za enkrat ni bavil.

K dopisu o izplačilu prispevka za beograjski »Učit. dom« priporoča predsednik, naj članstvo plača ta prispevek zaradi društvene discipline, pač pa je to poslednjičkrat! Za bodoče si pridruže članstvo pravico razpolagati s svojim denarjem samo, tudi preko vseh sklepov delegacije, ako se je društvo korporativno izreklo — proti. Debata se zaključuje z apelom tov. blagajnika na članstvo kakor je predlagal tov. predsednik.

Za tem je ves zbor pozorno sledil predavanju tov. Angele Vodetove o »Tipičnih posebnostih manj nadarjene dece«. Na splošno željo se naprositi tovarišico Vodetovo, da nadaljuje svojo temo še na prihodnjem zborovanju, in sicer »O pouku manj nadarjene dece«.

Samoizobrazba: Na predlog tajnice poda tovarišica Vodetova nekaj smernic o pripravi dekliških krožkov ter apelira na tovarišice, naj se posvetijo izobrazbi odraščajočih deklet na deželi. Glede snovi opozarja na načrt, ki je izšel v »Tovarišiu«, česar pa ni smatrati za obližaten načrt, ampak le kot zbirka snovi.

O tem predmetu se je vnela skoro burna debata zaradi »patrona« teh krožkov, ki je po mnenju nekaterih absolutno potreben. Ves zbor je zavrnil tako omalovaževanje tovarišic, ki imajo voljo delati za povzdigo izobrazbe naše ženske mladine, saj imata učitelj kot učiteljica isto izobrazbo in kvalifikacijo.

Tov. Kobal je poročal o delu poverjenstva in o aktualnih vprašanih organizacije. Prihodnje zborovanje se vrši meseca februarja v Ljubljani.

+ UČIT. DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA je zborovalo dne 15. dec. 1928 na osnovni šoli v Mostah pri Ljubljani.

Situacijsko poročilo: Navzočih članov 149.

Tov. predsednik otvori zborovanje. Nato pojasni glavni blagajnik tov. Grum račun in proračun poverjenstva UJU.

Tov. predsednik prečita predloge društvenega odbora, ki jih članstvo soglasno sprejme.

1. Okrajno učiteljstvo društvo Ljubljana-okolica se s 1. januarjem razdeli v dve društvi, in sicer: a) vzhodni del Ljubljana-okolica, ki naj obsega sledeče šole: Črnuče, Daljnava, Dev. M. v Polju, Dol, Dolsko, Senozeti, Golo, Grosuplje, Hrušica, Ježica, Javor, Kopanj, Lipoglav, Moste, Gor. Pirnče, Rudnik, Sostro, Studenec-Ig, Sv. Peter, Sp. Slivnica, Sv. Križ, Skocijan, Šmarje, Smartno pod Šmarno goro, Sv. Jakob, Št. Jurij, Zalog, Zapotok in Zelimlje. — Skupaj 29 šol.

b) Zahodni del. Bevke, Blatna Brezovica, Borovnica, Brezje, Brezovica, Črni vrh, Dobrava, Drenov grič, Horjul, Jezero, Ligojna, Log, Log-Zaplana, Notranje gorice, Podlipa, Polhov gradec, Presejše, Rakitna, Sv. Katarina, Zg. Šiška, Št. Vid, Vič, Vrhnika, Žažar, Zaplana, Tomišelj, Iška vas. — Skupaj 29 šol.

Pravila bodo služila ona, ki jih izda, glasom sklepa pokrajinske skupščine v Celju l. 1928., Pov. UJU tekoma meseca decembra. Freostanek imovine se razdeli sorazmerno na obe društvi po številu članstva. V svrhu ustanovitve obeh društev in izvolitev odborov na podlagi novih pravil, se skliče 9. februarja 1929 občni zbor.

2. Društvo vztraja pri prvotnem sklepu glede vpetne uvedbe črne deske, kakor tudi nastavitve urednika lajka. Poziva se Pov. UJU Ljubljana, da stavi ta sklep na dnevni red prhodnje seje širjega sosveta.

Nato prečita tov. predsednik okrožnico, ki jo je poslal odsek za kontraktualce.

Sklicujoč se na moralno dolžnost vsakega učitelja Primorca, poziva tov. predsednik vse tov. iz Primorja, naj s prispevkom od 5 Din mesečno pristopijo k tej akciji. Poziva pa tudi ostalo učiteljstvo, naj prispeva v to svrhu kolikor pač kdo more.

Za tem poda tov. predsednik izčrpno poročilo o seji širjega sosveta. Pri tem omenja sklepe glede enkratnega prispevka 5 Din centrali v Beograd, ki je obvezen na podlagi sklepa glavne skupščine v Skoplju za vsakega člana UJU. Prečita tudi okrožnico Pov. UJU Ljubljana, št. 245 z dne 24. oktobra 1928, katera vsebuje mnenje sodnega pravika o uradnih poročilih šolskih upraviteljev sodišču.

Tov. blagajničarka poda blagajniško poročilo, v katerem omenja, da se bodo izročili na podlagi sklepov, vsi stari dolžniki iz leta 1926/27, v izterjatev advokatu. Onim pa, ki ne bodo poravnali članarine za leto 1928, do 15. januarja 1929 se bodo ustavili stanovski listi.

Tov. Kržišnik bodri članstvo v svojem poročilu k pristopu zadruzi Učit. dom in se po kratki debati sprejme sklep proti dvema glasovoma.

Častna dolžnost vsakega člana UJU je, da pristopi vsaj z enkratnim deležem k zadruzi.

Samoizobrazba. Referent tov. Tavčar prečita poročilo OIO.

Izvenšolsko delo. Poročilo o izvenšolskem delu odpade, ker referent tov. Grad še ni prejel poročil od vseh šolskih upraviteljev.

Nato je sledil referat »O skavtizmu«, ki ga je podal tov. M. Zor, katerega je poslalo članstvo z zanimanjem.

Pri slučajnostih se je soglasno sprejel predlog tov. Urbančiča:

Z ozirom na V. resolucijo širjega sosveta na Zidanem mostu, se odbor pozivlja, da polaga vso pozornost na izrabo čl. 71. po članstvu našega društva in naj ugotovljene grešnike postavi na javni pranger društvenega zborovanja.

Za tem je tov. predsednik zaključil zborovanje.

Nove knjige.

—k Val Bella— spisal dr. Ljudevit Pivka. Založil Klub dobrovoljcev v Mariboru. 1928. Cena knjigi 20 Din. — To je VIII. knjiga iz vojnih spominov dr. Ljudevita Pivka, odnosno tretja knjiga iz druge seziye Ramo ob rami. Kakor vse dosedanje knjige iz zbirke Proti Avstriji, tako vsebuje tudi ta knjiga mnogo zanimivih momentov iz borbe našega naroda za osamosvojitve.

ZAVAROVANJE.

Zavarovanje je ena najvažnejših gospodarskih potreb in brez zavarovanja ne more biti noben posestnik ali gospodar.

Zlasti potrebuje vsakdo požarno in življensko zavarovanje, tako posestnik hiše ali gospodarstva, kakor uradnik, delavec ali kmetovalec. Kdor ima premičnine ali nepremičnine treba je, da iste zavaruje proti škodi od požara, ker le v tem slučaju mu odškodnina nadoknadi nastalo škodo. Življensko

zavarovanje pa preskrbi človeka za starost, ko pride bolezen in oslabelost, ko odpove delavna in pridobitna moč; to zavarovanje preskrbi tudi sorodstvo zavarovanca za slučaj njegove smrti.

So še druge vrste zavarovanja, ki so v isti meri potrebna, kakor: zavarovanje proti telesnim neugodam, proti škodi od vplomske tatvine, transportno zavarovanje itd.

Za provedbo zavarovanja proti škodi od požara in življenskih zavarovanj, bodisi za večje ali manjše zavarovalne glavnice, kakor tudi za vse ostale vrste zavarovanja, priporočamo naš najstarejši domači zavarovalni zavod »Croatia«, zavarovalna zadruga, ki je bila leta 1884. ustanovljena od občine svobodnega in kraljevskega glavnega mesta Zagreba, je tedaj več kot 45 let star zavod.

Zavarovalne vsote v vseh poslovnih panogah znašajo danes pri »Croatiji« preko 9 milijard dinarjev.

Števíflo združnih članov znaša okoli 100.000.

Jamstvena sredstva zavoda znašajo okoli 80 milijonov dinarjev.

Centrala »Croatia« se nahaja v Zagrebu, Marovska ulica št. 1 v lastni palači.

Podružnice in glavna zastopstva so v sledečih mestih: Banjaluka, Beograd, Dubrovnik, Ljubljana, Maribor, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split, Subotica, Sibenik, Veliki Bečkerek.

Lastne svoje zgradbe ima »Croatia« v Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Osijeku, Subotici in Banjaluki.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Risalno orodje kupite najboljše in ceno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

**PUŠKAR
F. K. KAISER
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠT. 9**

KUPUJE IN PRODAJA
STARE PUŠKE, SAMOKRESE,
TER PREVZAME ISTE
V KOMISIJSKO PRODAJO.

VELIKO IZBIRO
raznega manufakturnega blaga, damske in otroške konfekcije, moškega in ženskega perila lastnega izdelka po najnižjih cenah nudi
F. in I. GORIČAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 29.

**HIGIJENIČNA PRALNICA IN SVETLOLIKALNICA
FR. ŠIMENC
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 8.
KEMIČNO SNAŽENJE OBLEK**

Pelikan
Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.
Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

**Naročaito vsa
tiskarska dela**

za društva, šole, urade itd.
v učiteljski tiskarni
v Ljubljani, Franciščanska 6

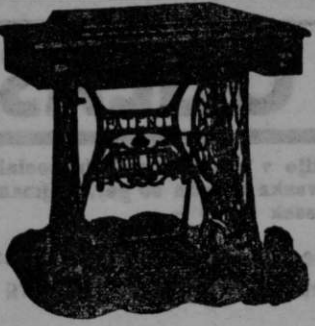

Velika izbira svile in druge
specijalne novosti za maske.

A. & E. SKABERNÉ

Gostilna RAŽEM

Ljubljana, na Žabjaku št. 3 Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina, primorska kuhinja, vsak četrek, petek in nedeljo sveže morske ribe.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji ADLER. — Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffrenrad (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje se tudi na obroke. — Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX I SIN
Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Tvrdka SLAVKO RUS

Ljubljana, Dunajska cesta 9

nudi najceneje zlatino, srebrnino, vse vrste najboljših švicarskih ur ter kina-srebrne predmete za darila.

Najbolj času primerna darila
nabavite si za Novo leto

v konfekciji „DERENDA“
LJUBLJANA, nasproti dram. gledališča.

V veliki izberi se Vam nudijo vsa oblačila za moške, fante in dečke, osobito zimske suknje, kratke in dolge obleke za šolarje, i. t. d. po brezkonkurenčnih cenah!

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA
TELEFON ŠT. 2312. RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠT. 10.1761

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNICA ŠOLSkih ZVEZKOV v korist Učiteljskega doma v Mariboru in Učiteljskega konvikta v Ljubljani. — Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice. ZVEZKI ZA OKROGLO PISAVO ŠT. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA
V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA

prodaja znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige kakor tudi knjige za osnovne, srednje in obrtne šole ter ima v zalogi vsakovrsten papir, pisalni, risalni in šolski pribor in učila kakor tudi umetne in pokrajinske razglednice v največji izbiri.
Zahtevajte cenike!

SREČNO NOVO LETO

vsem odjemalcem in naročnikom

UČITELJSKA TISKARNA
v Ljubljani.

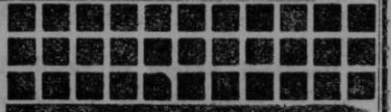
SREČNO NOVO LETO

vsem odjemalcem

UČITELJSKA KNJIGARNA
v Ljubljani.

Čevlje in nogavice

kupite najugodnejše pri

P. TRAUN

Maribor, Aleksandrova c. 19

Za Novo leto

so najprimernejša

darila: volnene

in flor nogavice,

rokavice, **triko perilo**, puloverji,

vestje za dame, gospode in otroke,

žepni robci, naramnice, **kravate**,

srajce, ovratniki, ročne torbice, aktovke

dežniki, toaletne potrebščine itd. le pri

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

RESTAVRACIJA »NOVI SVET«

V LJUBLJANI, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 14.

Priznana dobra kuhinja,
posebna soba za sestanke; sprejema
naročila za skupne obede po zmernih cenah.
Postrežba točna i solidna.

★

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 ★ Stritarjeva ulica 3

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek ★ Celje
Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

Priporočila: Brinar: Domoznanstvo, zemljepisni podatki in zgodov. slike kraljevine SHS. Din 20.—
Kočevar: Mlinarjev Janez, 6. natis, nevez. 12.—, vez. 18.— Din. Pečnik dr. K.: Jetika, današnje strogo znanstveno moderno zdravljenje jetike Din 14.—. Remec AL: Iz moje domovine, mlade povesti Din 18 do 24.—
Rohrman: Kmetijsko gospodarstvo, Din 26 vezan. Jančič Ivo: Risanje za 1.—7. šolsko leto Din 120. Kocbek: Vodit Savinjskih Alp, platno vez. Din 125. Orožen J.: Zgodovina Celja, I., II. del, nevezana po Din 28.—.

Največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji

Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 3.

Ima vlog nad 300.000.000 Din. — Za vse vloge jamči mesto Ljubljana.

Vloge sprejema na knjižice in tekoči račun. Naložbe proti odpovedi obrestuje po možnosti najvišje. Posoja na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje. Ima Kreditno društvo in sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016. Pošt. ček. račun št. 10.533. Uradne ure od 8. do 12^{1/2}.

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič

Ljubljana
Stomškova ulica št. 1

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.
Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

**Kdor oglašuje
ta napreduje!**

„UNDERWOOD“

pisalni stroj ima svetovni sloves, nad 2.000.000 strojev LUD. BARAGA, Ljubljana
v prometu, nedosegljiv v trpežnosti ter najcenejši. Šelenburgova ul. 6. — Telefon 2980.

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke
vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani